

BISKOPENS VISITASFOREDRAG
TRONDENES, KANEBOGEN OG HARSTAD SOKN
TRONDENES PROSTI, NORD-HÅLOGALAND
21.01. - 26.01 2025

Kjære Trondenes, Kanebogen og Harstad menighet!

Visitasen her i Harstad har gitt noen interessante og innholdsrike dager. Det har vært en fin opplevelse å se at folka som bor her er glade i kirka si. Det har også vært godt å se de kirkelige ansattes engasjement for menighetene og for byens innbyggere. Jeg og mitt følge, prost Anette Eneberg og rådgiver Karl Yngve Bergkåsa, har blitt tatt imot på en fin måte av både kirkelige medarbeidere og ellers i lokalsamfunnet. Det er flott å se at Harstads bymenigheter tilbyr sine innbyggere et variert og mangfoldig tilbud av aktiviteter og gudstjenester.

I fjor hadde vi visitas i Vågsfjord og Sandtorg. Denne gangen er visitasen lokalisert til de tre bymenighetene Trondenes, Kanebogen og Harstad.

Når biskopen kommer på visitas synliggjøres det at våre lokalmenigheter tilhører et større fellesskap: Den norske kirke og Nord-Hålogaland bispedømme. I tillegg er våre menigheter en del av den verdensvide kirke som tilber og tjener den levende Gud over hele jorda. Dette fellesskapet består av denne store enheten, og samtidig helt ned til lokalplanet hvor vi har våre menigheter, som her i Harstad.

Under en visitas er det en del av biskopens oppdrag å ha tilsyn med menighetene, og særlig med prestene og andre vigslende ansatte. Ordet visitas betyr besøk. I dette ordet ligger en mulighet til å se hverandre og fokusere på særlig viktige oppgaver i soknet. Formålet med visitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheten og de ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Det er også en mulighet til å samtale og tenke høyt sammen om veien videre.

Overskriften på visitasen har vært: "Der samarbeid skaper rom for tilhørighet og mangfold". Dette passer godt med det jeg har sett denne uka i møte med kirka og samfunnet her i Harstad. Kirka er en sentral bidragsyter som fellesarena hos dere hvor folk fra alle slags sammenhenger kan møtes og finne fellesskap.

Jeg gleder meg over at samisk språk har fått en naturlig plass i gudstjenestelivet. Det er også godt å se at dere er opptatt av kontakt og samarbeid med kristne kirker andre steder i verden, og har misjonsavtaler i alle menighetene. Som vi også fikk oppleve med dagens ofring.

Dere har også aktiviteter for barn og unge som får bli kjent med Jesus og den kristne tro, og finne sin plass i kirken. Dette er noe av hovedhensikten med å være kirke. Både å nå bredt ut til alle deler av folket, men samtidig la kirkene våre være et samlingssted hvor kontakten med den levende Gud kan finne sted. Vi er kalt av Gud til å være et fellesskap av troende som støtter og oppmuntrer hverandre når vi møtes i ulike sammenhenger.

Det har også vært fint å se at menighetene i Harstad har et godt samarbeid i forbindelse med trosopplæringa. Det er svært viktig at barn og unge blir kjent med kirkebyggene og får høre om Jesus. Våre menigheter i lokalsamfunnene har en særskilt mulighet til å nå bredt ut til alle deler av folket, og dyktige medarbeidere i kirkene våre er med på å sikre dette for framtidige generasjoner av kirkegjengere.

Da vi nå er kommet til visitasens siste dag er det på tide med en oppsummering av noen av de erfaringene vi har gjort denne uka. Jeg vil derfor dele noen inntrykk fra visitasen med dere.

Møte med de ansatte i Trondenes, Kanebogen og Harstad sokn

Tirsdag formiddag hadde vi møte med staben i menighetene. Det ble et møte med gode, motiverte og kompetente medarbeidere. Dere er ganske mange ansatte i bymenighetene, og det var fint å høre at dere opplever det som en god arbeidsplass hvor man finner gode samarbeidsløsninger. Den jobben dere gjør er veldig verdifull for både kirka og samfunnet ellers. Det merket vi når vi besøkte ulike arenaer som berøres av det kirken arbeider med. Jeg merker meg også at det er arbeidsglede blant de ansatte. Det var smil og godt humør, noe som kjennetegner en god arbeidsplass.

Formiddagstreff i Kanebogen kirke

Vi dro så videre til Kanebogen kirke for å være med på Formiddagstreff. Det er et tilbud åpent for eldre som ønsker å samles til fellesskap, måltid og sang. Det var stort oppmøte og en fin gjeng som var samlet, både ansatte, frivillige og folk fra nærmiljøet.

Samlingen ble fint ledet av diakon Lars Martin Skipevåg, og sokneprest Henriette Steen holdt en fin andakt til oppbyggelse for oss som var tilstede. Jeg hadde en hilsen og uttrykte takknemlighet over at vi har slike arenaer for fellesskap i kirkene våre.

Møte med Harstad kirkelige fellesråd

Senere på dagen hadde vi et møte med fellesrådet og fikk møte representanter fra de 5 menighetene som sitter der. Under møtet kom det fram at mange av kirkene her i området trenger vedlikehold og noen steder er det mer prekært enn andre. Det er også en del utfordringer knyttet til universell utforming som man bør adressere. Det er svært viktig at kirkene våre gjøres tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsnivå og bevegelseshemming.

Det ble også tydelig at det er bekymring rundt opprettholdelsen av det diakonale tilbudet i menighetene. Det var tidligere 3 diakoner i byen, mens det per nå kun er 1 stilling igjen.

Det merkes at kommunen har dårligere økonomi også i fellesrådet. Det er utfordringer knyttet til en del av det administrative arbeidet som tidligere ble utført av sekretær. Dette løses nå ved at sokneprestene utfører flere sekretærtjenester, men går samtidig ut over deres andre arbeidsoppgaver.

Det er et stort og vesentlig arbeid som gjøres av fellesrådet. Og jeg vil benytte denne anledningen til å takke alle som sitter og har sittet i Harstad kirkelige fellesråd de siste årene. Dere gjør en viktig jobb og skal ha honnør for den tida dere investerer i å jobbe med menighetsarbeidet i soknene dere har her i Harstadorrådet.

Møte med X-klubben

Etter dette fikk vi være med på X-klubben på Bergseng menighetshus. Dette er et tiltak for mennesker med funksjonsvariasjoner og vi møtte en usedvanlig blid og artig

gjeng som tok imot oss med åpne armer. Samlingen ble ledet av diakonen og han hadde med seg flere frivillige. Det var mye livsglede og et godt sted å være. Musikk og sang fylte lokalet, godt ledet av Bjørn Erik Kråkenes, som har vært en ildsjel i dette arbeidet i årevis.

Jeg fikk komme en hilsen og takke alle de frammøtte for en flott kveld vi hadde sammen.

Møte med menighetsrådene i Trondenes, Kanebogen og Harstad

Tirsdag kveld møtte vi menighetsrådene i Trondenes, Kanebogen og Harstad. Menighetsrådsleder i Kanebogen Erlend Welanders ledet samlingen.

For meg som biskop er det svært viktig å møte menighetsrådene i forbindelse med en visitas. Under disse møtene gjøres den strategiske tenkningen rundt hva det vil si å være lokalmenighet, og det er en arena for å tilrettelegge slik at kirken best mulig kan vekke og nære det kristne livet i menighetene våre.

Menighetsrådene her er satt sammen av en spennende og mangfoldig gruppe mennesker som tar på alvor oppgaven med å fremme det lokale menighetslivet på ulike måter. Det var fint å se at man samarbeidet på tvers av soknegrensene og tenkte strategisk for hele byen som ett område.

Det kom fram under møtet at det er et godt samarbeid mellom kirkas ansatte og de frivillige. Det merkes likevel at det mangler 2 diakonstillinger i forhold til tidligere. Kanskje må man tenke nytt om hvordan man skal prioritere i framtiden. Noen aktiviteter må kanskje reduseres, mens det må styrkes andre plasser.

Som biskop vil jeg rette en stor takk til alle dere i menighetsrådene for at dere stiller dere til disposisjon for menigheten. Dere gjør en stor og viktig innsats! Jeg vil også takke de som har sittet i menighetsrådene siden forrige visitas og nå er avløst av nye medlemmer.

Morgenbønn med turister i Trondenes kirke

Onsdag morgen besøkte vi Trondenes kirke og deltok på morgenbønn ledet av diakonen og kantor Maria-Daniela Raasch. Det kom også en stor delegasjon turister som ble med på samlingen som foregikk på engelsk og tysk. Dette er et populært tilbud til turister og andre som Trondenes menighet har tilbudt i en årrekke. Det er flott at kirka har et godt samarbeid med turistnæringen og kan tilby denne viktige tjenesten slik at mennesker med ulik bakgrunn kan få en åndelig erfaring under sitt besøk i Harstad.

Møte med Sør-Troms museum

Etter morgenbønnen bar ferden et lite steinkast videre til Sør-Troms museum. Her hadde vi et møte med ledelsen på museet. Det var tydelig her er det godt samarbeid og gode relasjoner. Man ser på hverandre som en gjensidig ressurs, og samhandlingen mellom institusjonene er god. Det samarbeides også om å få på plass «Hålogalandsleia». Dette er en pilegrimsled som skal gå fra Trondenes og ned

til Nidaros, både til lands og til vanns. Her vil både Trondeneskirka og museet kunne bidra inn i arbeidet med å styrke pilegrimstradisjonene i området.

Andakt på Bergsodden sykehjem

Etterpå var vi med på andakt på Bergsodden sykehjem, ledet av diakon Skipevåg og akkompagnert av kantor Raasch. Det var stort oppmøte og tydelig at de ansatte ved sykehjemmet prioriterte å tilrettelegge for at beboerne kunne delta. Det er svært viktig at jeg som biskop får treffe de eldre i menigheten på denne måten. Slike andaktsstunder er en viktig del av kirkens diakonale arbeid. Musikk og sang er et språk som taler rett til hjertet og kan ha en like forkynnende funksjon som selve prekenen. Jeg fikk komme med en hilsen og lyste velsignelsen på samisk og norsk.

Etter andakten hadde vi et kort møte med ledelsen ved avdelingen. Der opplevde vi at det er et godt samarbeidsklima mellom sykehjemmet og de kirkelig ansatte. Kirkas arbeid opp mot institusjonene oppleves som viktig og det legges til rette for at beboerne kan få sine åndelige behov dekt på en god måte.

Møte med Fontenehuset

Onsdagen fortsatte med en tur til Fontenehuset i Harstad sentrum. Dette er et frivillig arbeidsfellesskap for mennesker som lever med psykiske helseutfordringer. De som kommer dit blir ikke kalt pasienter eller brukere, men de er medlemmer. Sammen med de ansatte er det medlemmene som drifter huset og alle dets aktiviteter.

Vi ble møtt av en trivelig gjeng og fikk omvisning på huset. Her drives det både leksehjelp til skoleelever, podkast og masse forskjellige tilbud.

Dette er et svært viktig tilbud til mange som kanskje ikke får så lett innpass i det vanlige arbeidslivet. Her får man muligheten til å jobbe med den kapasiteten man har, uten at det stilles krav til arbeidsevne og ytelse. Denne typen foretak er et flott tiltak som jeg på det dypeste støtter og gjerne vil se mer av.

Kveldsgudstjeneste i Trondenes kirke

Onsdagen ble avsluttet med kveldsgudstjeneste i Trondenes kirke. Gudstjenesten ble ledet av sokneprest Ingvild Kråkenes Moe, mens kantor Raasch hadde det musikalske ansvaret akkompagnert av saksofon. Det var en fin og meditativ kveldssamling som gjorde godt for alle frammøtte.

Kvelden ble avsluttet med kirkesuppe i menighetssalen hvor jeg fikk komme med en hilsen. Det var nydelig fiskesuppe og gode samtaler rundt bordene.

Bibelsporet på Kanebogen skole

Torsdag morgen var vi på Kanebogen skole og møtte elevene og ledelsen der. Menighetspedagog Elisabet Mikalsen og trosopplæringskoordinator Ellen Stensvold hadde forberedt et opplegg som kalles for «Bibelsporet». Her gikk de gjennom kjente bibelfortellinger fra det gamle testamente, med innlevelse og involvering av elevene. Det fungerte på en flott måte og fungerte som en del av skolens KRLE-undervisning.

Etterpå hadde vi en samtale med skolens ledelse. De kunne fortelle om gode erfaringer i samarbeid mellom kirke og skole. Det oppleves som at begge arenaer har

gjensidig glede av å ha slike samlinger for elevene. Det var flott å se at kirke/skolesamarbeidet fungerer godt her i Harstad.

Minores, sangøvelse

På kvelden fikk vi være med på øvelse med barnekoret Minores i Harstad kirke. Det var kjempefint å høre barna synge og se den smittende entusiasmen fra dirigent Sigrun Loe Sparboe i møte med dem. I forgårs var det plateslipp – Minores er med på flere låter der! Barna så ut til å kose seg og det var mye glede og latter – og god sang! Å drive barnekor er en viktig del av kirkas trosopplæring og ikke minst en opplevelse når de synger i gudstjenestene våre.

Barna fikk også anledning til å spørre ut biskopen og det kom mange gode spørsmål.

Fagmøte om økumenisk samarbeid

Torsdagen ble avsluttet med et fagmøte i Harstad kirke om økumenisk samarbeid. Det var samlet representanter fra ulike kristne trosretninger. Samtalen dreide seg om hvordan man samarbeider økumenisk her i Harstad.

Det arrangeres årlig et fellesmøte i byen hvor ulike menigheter samarbeider om å gjennomføre dette. Det er også månedlige bønnemøter knyttet opp mot dette hvor ulike konfesjoner møtes og ber sammen. Dette er med å synliggjøre kirkens enhet og at vi som kristne står sammen på tross av uenigheter i ulike spørsmål. Troen på Jesus er felles for oss alle og den kan vi stå sammen om og feire som ett stort fellesskap. Jeg opplever gode relasjoner mellom de forskjellige trossamfunnene som er her i byen.

Møte med media, Harstad Tidende

Fredag formiddag hadde vi et møte med Harstad Tidende. Der møtte vi redaktør Kjell Rune Henriksen og journalist Håkon Wikan. Det var et konstruktivt møte hvor vi diskuterte forskjellige saker. Det var fint å se at media er opptatt av å være redelige og ha tillit overfor dem man intervjuer og har saker om.

Spalten «Håpshjørnet» i Harstad Tidende er et eksempel på at avisa har tatt inn en spalte som omhandler kristen tro og eksistensielle spørsmål. Det er fint å se at det er åpenhet rundt disse tingene og at media viste interesse i å publisere «glad-saker» fra kirka og dets mangfoldige arbeid.

Møte med Harstad kommune, Helse og Mestring ved Torill Skaar

Etter lunsj møtte vi kommunen representert ved konstituert kommunedirektør Torill Skaar. Tematikken på møtet var Helse og mestring. Og de kirkelig ansatte i Harstad fikk presentere mye av det diakonale arbeidet som foregår i byen. Dette er et arbeid som også gir innbyggerne velferd og bedre psykisk helse. Torill Skaar var lydhør og positiv i møtet. Og det var fint å se at samarbeidsklimaet mellom kirka og kommunen er godt. Her er flere gode samarbeidsarenaer, og nye kan utvikles.

Besøk på UNN Harstad

Jeg hadde også gleden av et lite møte med sykehusprest Odd Willy Johansen og driftsleder Gina Johansen. Det godt å se at sykehusprestens tjeneste er godt

inkludert i sykehusets virksomhet. Sykehuspresten er en viktig ressurs både for pasienter, pårørende og ansatte.

Ungdomsfredag i Harstad kirke

Fredagen ble avsluttet i Harstad kirke med Ungdomsfredag. Her var det samlet masse ungdommer fra byen til spilling, dans, bordtennis, biljard og diverse aktiviteter. Prest under utdanning Magnus Lund og trosopplæringskoordinator Ellen Stensvold ledet samlinga.

Det var også panelsamtale i kirkerommet hvor jeg, Magnus Lund og Janne Karine Vigre fikk spørsmål fra salen. Ungdommene stilte gode spørsmål og det ble interessante samtaler for både unge og de litt eldre som var samla. Det er fantastisk at så mange ungdommer kommer til kirka og har et aktivitetstilbud på en fredagskveld.

Framover

I løpet av denne visitasen har jeg fått se mye av arbeidet som kirka driver med her i Trondenes, Kanebogen og Harstad. Det har vært en flott opplevelse og vi har fått gleden av å møte mange positive og engasjerte mennesker, både i staben, de frivillige og i befolkningen for øvrig. Nå som vi er ved enden av visitasen ønsker jeg å dele med dere noen tanker jeg har gjort meg om veien videre. Her er mye man kunne melde, men jeg avgrenser meg til å nevne noen få saker:

Utfordring til Trondenes menighet

Trondenes menighet har verdens nordligste middelalderkirke og arbeider allerede med pilegrimstematikk. Det var flott å se samarbeidet med Sør-Troms museum og de ringvirkninger dette har for kulturliv, næringsliv og menighetsliv. Jeg vil utfordre menigheten til å videreutvikle dette arbeidet i tida fram mot neste visitas.

Utfordring til Kanebogen menighet

Det gjøres mye godt arbeid rundt barne- og familieaktiviteter i Kanebogen. Jeg vil derfor utfordre menigheten vurdere om man skal ha enkelte gudstjenester i ukedagene, f. eks. i tilknytning til Superonsdag. Denne aktiviteten er svært populær og har godt oppmøte. Det er derfor naturlig å tenke seg at noen gudstjenester i året kan legges til andre dager i uka enn søndag. Kanskje kan dette føre til at de som er med på gudstjenesten i uka også får lyst til å komme på søndagsgudstjenesten.

Utfordring til Harstad menighet

Jeg vil gi en utfordring til Harstad menighet om å fokusere særlig på vedlikehold av Harstad kirke. Dette er en kirke som brukes mye og som nå trenger en overhaling i fellesområder knyttet til menighetssalen og med tanke på generelt vedlikehold av selve kirkebygget. Jeg vil oppfordre fellesrådet til å prioritere dette.

Utfordringer til alle menigheter

Fortsett med det gode samarbeidet dere har innenfor trosopplæring mellom de ulike menighetene. Ta godt vare på de kirkelig ansatte dere har og gi dem ros for den fine jobben de gjør i byen deres. Det er viktig at alle menighetenes kirker og lokaler blir brukt i trosopplæringen, slik at barn og unge får tilhørighet til kirkene sine. Det gjøres

mye godt arbeid i forhold til konfirmanter. Her er det viktig at hele byen ses under ett og at det samarbeides mellom de kirkelig tilsatte innenfor alle menigheter.

Det er flott å se det fine diakonale arbeidet blant menighetene i Harstad. Jeg vil oppfordre dere til å ha fortsatt dialog med kommunen om midler til å videreutvikle den diakonale tjenesten. Denne tjenesten har også ringvirkninger for kommunen og dens beboere ved å øke velferdstilbudet til innbyggerne i Harstad.

Det har over år blitt dårligere økonomi i Harstad kirkelige fellesråd. Jeg registrerer at i sammenheng med dette har en del administrative tjenester blitt overført til sokneprestene. Man har også i løpet av de siste årene mistet to diakonstillinger, og en halv organiststilling. Dette fører med nødvendighet til at noen arbeidsoppgaver må legges til side, selv om de oppleves viktige. Jeg skulle nok ønske at prestene ikke hadde så mange administrative oppgaver som de nå har overtatt i en overgangsfase, men at man finner andre måter å løse det på.

Og så er jeg fri nok til å stille spørsmålet: har man kapasitet til å drive sjømannskirke slik man har gjort tidligere?

Det gjøres mye godt arbeid med tanke på inkludering og mangfold i Harstad. Jeg vil oppfordre dere i menighetene til å fortsette å prioritere dette arbeidet. Samtidig vil jeg utfordre dere til å åpne **gudstjenestene** for dette mangfoldet i enda større grad. Gudstjenestefellesskapet er for alle og det er fantastisk når vi møtes til gudstjeneste uavhengig av funksjonsnivå og feirer at Gud har skapt oss alle med hver sine nådegaver.

Jeg vil oppfordre alle menighetene til å se til at man har en krok i hver av kirkene der barn kan føle seg velkommen og utfolde seg med tegning mm under gudstjenestene.

Avslutning

Det blir antagelig en 8 år til neste visitas. Da er det en annen som er biskop som kommer på besøk. I mellomtida har prosten i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsrådene og de ansatte.

Jeg vil gjerne få si hjertelig takk for all gjestfrihet og måten dere har tatt imot oss på! Og jeg ønsker å rette en stor takk til menighetsrådene, de kirkelig ansatte, prosten og alle andre som har vært med å tilrettelegge for denne flotte visitasen. Og ikke minst takk til alle dere som trofast samles til gudstjenester og andre samvær i menigheten, som ber for menigheten og setter deres lit til Herren.

Måtte Gud bevare dere i sin miskunn og velsigne dere alle i dagene som ligger foran oss!

Olav Øygard,
biskop